

REDACTIUNEA,
 Administrațiunea și Tipografia
 Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
 Scrierile neracolate nu se
 primesc.
 Manuscrise nu se restituie.
Inserate
 se primesc la Administrațiunea
 Brașov și la următoarele
 birouri de AMBUTAURI:
 În Viena la M. Dukas Nachf.,
 Hus. Angenold & Emerio Les-
 ser, Heinrich Schalek, A. Op-
 penh Nachf., Anton Oppelik.
 În Budapesta la A. V. Golber-
 ger, Klausen Bernat, Iuliu Le-
 opold (VII. Krassbet-körut).
 Prețul inserațiilor: o serie
 pământ pe o coloană 10 bani
 pentru o publicare. Publicări
 mai dese după tariful și invo-
 luntă. — **RECLAME** pe pagina
 2-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

GAZETA apare în fiecare:
Abonamente pentru Austro-Ungari:
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Abonamentul pentru Brașov:
 Administrațiunea, Piața mare
 târgul Inului Nr. 30. etajic
 I. Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul acasă: Pe un an 24
 cor., pe șase luni 12 cor., pe
 trei luni 6 cor. — Un esem-
 plar 10 bani. — **Atât abona-**
mentele, cât și inserațiile
sunt a se plăti înainte.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

Nr. 286.

Brașov, Luni-Marți 30 Decembrie

1908.

NOU ABONAMENT

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Cu 1 Ianuarie st. v. 1909
 se deschide nou abonament pe cuartul prim
 al anului, la care invităm pe toți amicii
 și sprijinitorii foiei noastre.

Prețul abonamentului:
 Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24
 coroane, pe șase luni 12 coroane, pe trei luni
 6 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe un
 an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei
 luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

ADMINISTRAȚIUNEA.

„Războiul în timpul de față.“

Din nou a produs mare senzație și sgomot în Germania și în streinătate o alocuțiune a împăratului Wilhelm către generali la anul nou. O parte din foile mari germane atacă din nou aspru conducerea politicii exterioare germane și pe cancelarul Bülow din incidentul acesta, iar presa engleze i-se dă iarăși prilegiu de a atăta împotriva Germaniei.

În „Deutsche Revue“, fascicolul din Ianuarie, a apărut un articol cu titlul „Războiul în timpul de față“ („Der Krieg der Gegenwart“). El a fost scris de una din cele mai mari capacități militare, de fostul șef de stat major general, contele Schliessen. Împăratul a fost citit, iar când a s-lutat pe generali la anul nou, a zis, că ceea ce cuprinde în acest articol consună cu propriile sale vederi militare. La 2 Ianuarie st. n. împăratul Wilhelm a dat în castelul de la Berlin obicinuitul prânz de anul nou generalilor-comandanți. După masă a făcut cerc și a citit generalilor articolul amintit din „Deutsche Revue“ care a apărut anonim. După ce împăratul a făcut unele observări, prin cari a aprobat cuprinsul articolului. Aceasta a ajuns în publicitate, provocând senzația de spre care am amintit.

S'a fost lătit versiunea, că împăratul ar fi citit întreg articolul și că prin urmare ar fi aprobat și expunerile acestuia asupra situațiunii politice. Acuma se susține însă din parte oficială, că Wilhelm II n'a citit și n'a aprobat decât partea aceea a articolului, care se ocupă numai de situația militară.

Iată icoana ce o desfășură articolul contelui Schliessen: Două grupuri — zice el — se pot deosebi în Europa. În mijloc stau necuțite Germania și Austro-Ungaria. Jur-împrejur, îndărătul șanțurilor și redutelor, celelalte puteri. Această icoană foarte serioasă o ilustrează autorul cu niște observări bătaoare la ochi asupra diferitelor state dimprejur. Italia nu mai este socotită de el între puterile cari stau alături de Germania și Austro-Ungaria. Autorul relevează, că Aus-

tria ridică fortificațiuni contra Italiei și Italia contra Austriei. Între Franța și Germania este și astăzi un războiu latent. Germania e mereu amenințată de politica de revanșă franceză, ear acum și de mânia imperiului britanic, care din gelozie față cu progresele industriei germane a devenit un dușman neîmpăcat al Germanilor. La toate aceste mai adaugă și ura Slavilor în contra Germanilor; și în fine politica de cucerire a Italiei, care vrea să ocupe teren în Tirolul sudic și la litoralul mării Adriatice.

Prin faptul, că împăratul s'a declarat în mod aprobător față cu acest articol i-a dat și mai mare importanță. Astfel se remarcă și mai tare ceea ce zice contele Schliessen despre Anglia și planurile și politica ei, cari pot să provoace cele mai grave pericole. Autorul constată, că Anglia își dă toate silințele, ca să adne statele și sa le îndrepteze pe toate în contra centrului, pe care-l formează Germania și Austro-Ungari, el nici în privința militară nu mai contează la alianța cu Italia și accentuiază de repetite-ori pericolul, ce-l poate provoca coaliția puterilor anti-germane, deși ea nu va trece imediat la fapte războinice. În resumat, din nou se dă pe față marea îngrijire ce a cuprins pe Germani și acum și armata germană în fața situației nefavorabile internaționale, care situație se pune în contul greșelilor diplomației germane. Cu ocaziunea articolului din „Deutsche Revue“, una din foile conservative nemulțamite a zis, că nici armata nu va mai fi în stare în cele din urmă a îndrepta numai prin propria ei putere greșelile diplomaților.

Schimbări în proiectul de reformă electorală ungurească. S'a lătit știrea în anul independenților, că în decursul dezbaterilor comisiei dietale asupra reformei electorale, se vor face mai multe propuneri de modificare; se crede că o mare parte din aceste propuneri vor fi primite de contele Andrassy. Cele mai mari prospecte le are propunerea, ca sistemul plural să se schimbe așa ca nimeni să nu aibă mai mult decât două voturi. În proiectul lui Andrassy erau prevăzuți 217,791 de alegători cu câte 3 voturi. Independenții cred că contele Andrassy se va învoi ca să nu mai fie alegători cu 3 voturi.

Un consiliu de miniștri s'a ținut Sâmbătă în locuința ministrului de comerț Kossuth. La ordinea zilei au fost proiectele de legi, cari vor fi prezentate de către guvern la reluarea ședințelor camerei.

Dimisiunea prim-ministrului României D. Sturdza. De sărbătorile Crăciunului s'a întâmplat o importantă schimbare în actualul guvern al României. D-l D. Sturdza care petrece actualmente din cauze sanitare în străinătate, a adresat Maj. Sale Regelui Carol **actul său de dimisionare** din postul de prim-ministru și ministru al afacerilor străine, cu rugarea ca Maj. Sa să binevoiască a-i primi dimisiunea pe motive sanitare și de adânci bătrânețe.

În urma acestei dimisiuni Maj. Sa Regele Carol a numit prin decret regal, la propunerea consiliului de miniștri pe

d-l I. C. Brătianu **președinte al consiliului de miniștri.**

Noul prim-ministru este fiul lui Ion C. Brătianu. S'a născut în ziua de 20 a anului 1864 la Florica. Diplomat al școlii politehnice și al școlii de poduri și șosele, a fost între 1889 și 1895 inginer la căile ferate române. În 1895 a fost ales deputat de Gorj la colegiul I, apoi în 1897 a fost numit ministru al lucrărilor publice. În guvernul format la 1902 a fost ministru de externe. În actualul cabinet e și ministru de interne și acum, în urma demisiei d-lui Sturdza, e președinte al consiliului și ad-interim la ministerul de externe.

Tratatul de comerț dintre Austria și România. Din Viena se anunță, că conferințele ce s'au ținut la ministeriul de externe între reprezentanții guvernelor austriac și ungar cu privire la negocierea tratatului de comerț cu România au luat sfârșit. Un deplin acord a fost stabilit asupra punctelor principale. Deci pregătirile interne pentru continuarea negocierilor cu România sunt gata.

Acordarea constituției Bosniei. După știri din Viena guvernul austro-ungar a luat hotărârea să se acorde Bosniei la primăvară constituția. Alegerile pentru dieta bosniacă se vor regula printr'un decret imperial. Alegerile se vor face în luna Iunie iar dieta se va întruni în lunile de vară.

Mea culpa.

Te cuprinde o grije și o întristare adâncă, când zilnic, nu cetești, decât plângeri și constatări, ce se fac în presa noastră asupra stării destrăbălate și nenorocite în care am ajuns pe toate terenele vieții noastre publice.

Acele jălui și tânguiri, cu toate constatările nenumărate, dovedesc că neamul nostru are să sufere în urma unor mari greșeli politice și că cei ce le-au comis, cred, că prin tânguiri și prin constatări își vor putea scuza și vor putea înlătura relele, ce ca valuri turbate năpădesc asupra noastră din toate părțile.

Nenorocirea noastră a fost și este: că nu numai nu ne cunoaștem, ci durere, nici nu vrem a cunoaște greșelile și păcatele noastre, — nu vrem nici azi, să ne dăm seamă, de urmările, ce nesmintit vor trebui să rezulte mai cu seamă din greșelile și păcatele noastre proprii. Oricât ne-am amăgi pe noi și lumea din jurul nostru, — oricât ne-am plânga, la toate ocaziunile, și oricât ne-am încerca, să arătăm, în scris și cu grai viu, că soarta noastră e excepțională, ba că e insuportabilă, rămâne **fapt**: că cea mai mare parte, am putea zice aproape totalitatea intelectualilor noștri, naturali, îndatorații conducătorii ai luptelor ce avem să le purtăm: **nu vrem să luăm așa, — precum recer atacurile, ce zilnic întâmpinăm**, ci sub diverse pretexte, se subtrag pe rând, și astfel luptele noastre n'au să fie decât pierdute și azi și mâine. Din acest fapt urmează ca de sine un alt fapt, o nenorocire și mai mare, care asemenea se prezintă **lumei invers**, că adevărat din ce înaintăm, tot mai mult, poporul nostru se deapartează de aceia, pe cari i-a crezut, că îi vor fi „frați“ nu numai pe la serbări și diverse conveniri, ci adevărații lui apărători în nenumăratele năcazuri zilnice.

Câte interese mari nu se periclitează în comune, în opide și orașe, mai cu seamă pe terenul justiției și al administrațiunii, numai și numai: pentru-că „conducătorii“ și „intelectualii“ nenorocitul nostru popor, nu numai nu se interesează, nu numai nu se espun pentru a-l putea ajuta la timp, ci formal se **feresc** de a-i da cel

puțin un sfat, ca nu cumva să și pericliteze ale lor interese.

Înzadar s'ar nega, înzadar ne-am trudi să ascundem, sau să dăm o altă înfățișare faptelor, răul acesta există și mereu se întinde ca urmare firească a lucrurilor, de care nu se pot bucura decât cei ce încep a cunoaște slăbiciunile și păcatele noastre și cari se și grăbesc a le exploata în favorul lor și spre nimicirea noastră sigură.

Din nerecunoașterea greșelilor și a păcatelor noastre politice s'a mai născut încă o altă nenorocire națională, un rău, ce bântue și amenință a bântui întreaga noastră viață publică, adevăc: s'au înmulțit peste măsură „**bărbații politici**“ de tot soiul. Pe unde te uiești și pe unde te duci, dai cu ochii tot numai de asemenea „bărbați politici“, care de care mai „politic“ și mai cu „**vederi largi**“, cari își au politica lor proprie și cari se cred în drept a vorbi și a lucra în numele nostru, ca tot atâția profeți și beliduci politici patentati. Apoi să te mai miri, că azi am ajuns în încurcătura și halul în care ne aflăm?!

De geaba sunt deci laudele, în parte neînțelese, ba uneori prea exagerate, sau chiar ridicole, cu cari de multe ori ne adresăm poporului, dacă în nevoile lui nu-i știm ajută, sau nu **vom să-i ajutăm**. De geaba ne încercăm a pune vina tot pe contrarii noștri, căci în cele mai multe cazuri vina este numai a noastră, tocmai pentru greșelile și păcatele atinse. Un neam ca al nostru, încunjurat de atâția și așa de puternici dușmani, trebuie să poarte lupte foarte chibzuite, cu mari sacrificii și cu un adevărat devotament.

De aceea, conducătorii intelectuali și peste tot **ceice au datoriat și chemarea** de a fi sprijinul și povățuitorul poporului nostru, să nu aibă altă grijă decât, a fi necontentin la postul lor, ca fără șovăire, cu toate jertfele și ostenele: să sară în ajutorul persecutaților, — preoții, învățătorii, notarii chiar, — apoi proprietarii și alții cu dare de mână, să nu lase să treacă nici o ocaziune, când țaranul se persecută, a-i fi de ajutor; — advocații, păzitorii ai legilor, să nu caute tot numai la câștiguri și comodități, ci pe multele terene câte sunt, cu curagiu, cu puterea cuvântului și cu jertfele trebuitoare, și întotdeauna se fie acolo unde trebuie să fie, după jurământul ce a depus și unde cauza sfântă a poporului **neapărat cere să fie!**

O, câte ocaziuni nu se oferă în viața poporului, când intelectualii noștri, prin pășirea lor rezolută, prin caracterul lor firm și prin munca asiduă și inteligența lor impunătoare, pot delătura pericole imenze, pot apăra și mântui interese incalculabile și pot pune în respect pe cei mai neîmpăcați dușmani și răuvoitori ai neamului nostru. Medicii constiențioși și neobosiți, câte vieți pot mântui pentru neamul din care fac parte, — proprietarii cu dare de mână, câte bunătați pot întinde țaranului și câte povețe folositoare îi pot da în toate întreprinderile sale zilnice, — negustorii cinștiți, câtă îndemână pot face mușterilor lor...

C'un cuvânt: mai multe fapte, decât fraze sforăitoare, mai multă demnitate și bărbăție, decât tertipuri și alergări după prietinia sau mila dușmanului, — mai multă muncă și jertfă, decât umilire și cersire după protecții — mai multă strădanie de a câștiga cât mai estine cunoștințe și experiențe, decât a face pe învățatul și pe politicianul neîntrecut, mai bine a recunoaște sincer adevărata stare a lucrului ori cum ar fi, decât a îmbăta lumea cu apă rece, afectând pe „bine situat“ — mai bine a duce o luptă pe față și rezolută, decât o luptă numai la aparință!

Iar cel ce nu vrea să se cunoască pe sine, — cel ce nu se încrede în puterile sale, — cel ce nu are țăriia caracterului, — cel ce știe, că nu poate isbuti și totuș seduce și pe alții, — cel ce știe că nu are

nici calificățiunea, nici puterea de a conduce destinele fraților săi și tot se obtrude în sânul celor chemați, nu este decât o plagă și o nenorocire pe capul unui neam bătut de soarte și dat pradă dușmanilor săi seculari, unul ca acela nu poate avea loc în sânul luptătorilor pentru sfânta noastră cauză!

La o parte dar cu jăluirile, la o parte eu tânguirile și constatările sterile; să punem mâna cu toții pe inimă și să repetăm mereu cu sinceritate: *mea culpa!*

Cassiu.

Declarația ministrului Milovanovici
La remonstrarea ambasadorului austro-ungar Forgach ministrul de externe sârbesc, Milovanovici a declarat, că discursul său din Skupștină n'a avut nici o tendință agresivă în contra Austro-Ungariei. El adăugă, că n'a avut intențiune de a vătăma și că-i pare rău, că expresiunile de care s'a folosit spre a desvolta punctul de vedere sârbesc în cestiunea bosniacă, au fost luate în Austro-Ungaria în înțelesul că ar fi fost purtate de sentimente dușmănoase față cu Monarchia. În fine Milovanovici a declarat, că desaproabă critica ce s'a făcut cu privire la cestiunile interne ale Austro-Ungariei de către vorbitori în Skupștină și o consideră, ca stând în contradicție cu uzanțele internaționale.

Cu declarația aceasta s'a mulțumit guvernul austro-ungar deocamdată. În Belgrad declarația lui Milovanovici a făcut o rea impresiune, mai ales cea parte a ei, în care Milovanovici a desaprobat critica, ce au făcut-o câțiva șefi de partid în Skupștină cu privire la treburile interne ale Austro-Ungariei. Se crede că Milovanovici se va vedea silit a face o declarație în Skupștină, care, de nu va fi pe placul acesteia, îl va costa portofoliul. Ziarele din Belgrad atacă în articolele de Crăciun, din nou cu vehemență Austro-Ungaria și politica ei.

Un mare meeting de protestare contra anxietății Cretei s'a ținut alaltăieri în Constantinopol. Au luat parte peste două mii de oameni. Meetingul s'a sfârșit în liniște fără mult aparat polițienesc. Toți oratorii au susținut că Creta nu trebuie părăsită cu nici un preț. Mulțimea se adunase apoi în fața parlamentului manifestând pentru constituție și de acolo la Poartă spre a înmăna marelui vizir o rezoluție.

Austro-Ungaria și Turcia.

Nou stadiu al negocierilor.

Toată pressa europeană discută azi propunerile, ori mai bine zis ofertul, ce l'a făcut Austro-Ungaria Turciei pentru a ajunge la o înțelegere și aplanare a conflictelor iscate din cauza anxietății Bosniei.

Un comunicat oficial dela Constantinopol spune, că ambasadorul austro-ungar, Pallavicini, după terminarea festivităților Beiramului a reluat negocierile cu marele vizir Kiamil-pașa, făcându-i pe baza noilor instrucțiuni, ce le-a primit dela Viena, următoarele propuneri:

»Austro-Ungaria își susține propunerile relativ la încheierea unui tratat comercial, dându-și înainte consimțământul, ca vămile turcești să se urce dela 11 la 15%, precum și pentru introducerea unor monopoluri.

»Cu considerare la dorința repetită a Turciei de a primi ca recompensă pentru cedarea drepturilor ei suverane asupra Bosniei o despăgubire financiară, guvernul austro-ungar vrea să satisfacă acestei dorințe în așa mod, că se declară gata a oferi guvernului turcesc drept despăgubire pentru domeniile de odinioară ale statului turcesc din Bosnia și Herțegovina o sumă de 2½ milioane de lire (puni) turcești.

»După ce însă încă nu e destul de clar stabilit, dacă se tratează de o proprietate de stat otomană sau de o proprietate a celor două provincii, guvernul austro-ungar leagă ofertul său de presupunerea, că această chestiune juridică să fie stabilită în mod autentic, eventual printr'o sentință de arbitrii.»

Iată noul ofert, cu care a inaugurat bar. Aehrenthal a doua serie de negocieri cu Turcia. Mai întâi e semnificativ că cabinetul din Viena se vede îndemnat a se apropia cu un pas de dorința guvernului turcesc. Suma oferită drept rescumpărare este asemenea destul de însemnată, deși reprezintă jumătate din ceea ce se zice că ar pretinde Turcia. 2½ milioane lire de aur turcești fac în coroane suma de 54-24 milioane de coroane, deoarece o liră turcească în aur reprezintă valoarea de 21 cor. 70 bani.

Cestiunea aceasta a despăgubirii va aduce cu sine, se înțelege, întrebarea: cum și în ce mod să se adune și să se acopere această sumă și cum să se împartă ea între cele două state ale monarhiei austro-ungare. În tot cazul va fi de lipsă, dacă Turcia ar primi ofertul, ca să se prezenteze ambelor parlamente, din Viena și Budapesta, un proiect de lege privitor la despăgubiri.

Foile din Viena se pronunță în mod foarte optimist asupra ofertului baronului Aehrenthal. Acest ofert — zice »N. Fr. Presse« — aduce în politica austro-ungară o trăsătură mare, care, după toate prevederile omenești, va aduce în curând înțelegerea și pacea cu Turcia. »Stăruie apoi foaia vieneză, ca junii Turci să înțeleagă favorul momentului și să nu respingă cu ușurință propunerea austro-ungară, care întinde mâna Turciei, voind să încheie cu ea o pace sinceră în toate privințele, nu numai cu privire la anexiune.

Comunicatul de mai sus și faptul că subscripțiunea pentru noul împrumut rusesc de 350 milioane de franci se va face deja peste 14 zile, în 23 Ianuarie, în Paris, sunt considerate ca semne favorabile păcii. Băncile și bancherii francezi, se zice, de sigur că nu ar deschide această subscripțiune, dacă nu ar avea asigurări din partea guvernului francez și rusesc, care să justifice noua plasare de capital francez în hârtii de valoare rusești.

Dacă s'ar teme de un apropiat război, se zice, Francezii cu greu s'ar fi de cis de a credita Rusiei din nou peste o mie de milioane, deși această nouă datorie se va întrebuița numai spre a plăti bonurile de tezaur, pentru cari asemenea este angajat capital francez. Mulți vor susține însă, că Rusia de aceea s'a grăbit cu acest nou împrumut, pentru-că la primăvară pot să obvină încă și mai mari turburări a păcii europene.

Catastrofa din Italia.

Vineri s'a intrunit camera italiană, pentru a lua în desbatere proiectele de lege privitoare la măsurile de ajutorare a victimelor cutremurului de pământ din Sicilia și Calabria. În prezența tuturor miniștrilor, a deputaților și a unui public numărös, președintele camerei comemorează catastrofa și în mijlocul aclamațiilor generale, trimite un salut suveranilor, escadrelor, mateloților și soldaților marinei și armatei italiene și ai națiunilor streine, cari sau asociat la doliul italian. Aclamațiunile s'au reînnoit când președintele a zis, că Messina și Reggio vor renaște din nou.

Primul ministru Giolitti, în mijlocul aclamațiilor continue, declară, că Messina și Reggio vor renaște și trimite un salut tuturor națiunilor streine. Depune apoi un proiect, prin care se iau măsuri în favoarea provinciilor devastate. Acest proiect autorizează guvernul să preleveze suma de 30 milioane din excedentul bugetar al exercițiului 1907—1908 pentru trebuințele urgente de a se reconstrui edificiile. Proiectul mai stabilește un împrumut de 1/20 asupra contribuțiilor directe.

În ședința de Sâmbătă camera a reluat discuțiunea proiectului de lege privitor la măsurile de ajutorare a victimelor cutremurului de pământ. Deputații Messinei, Siciliei și Calabriei au exprimat mulțumirile călduroase ale tuturor acelor cari, dela Suveran până la soldat au venit în ajutorul victimelor. Doresc ca energia națională să reclădească Reggio și Messina. Președintele consiliului Giolitti luând cuvântul, declară că acceptează amendamentele propuse de comisiunea specială precum și ordinea de zi, redactată de comisiune invitând guvernul să depună un proiect de lege prevăzând că valorile găsite în comunele daunate, cari ar reveni statului din cauza neputinței de a se răgăsi proprietarii lor sau moștenitorii averilor găsite, să torneze un fond special de ajutorare a celor ce au avut să sufere de pe urma cutremurului de pământ și în special orfanilor. După ce se discută articolele întregul proiect este adoptat. Proiectul stabilește ca în loc să se ia a 20-a parte din impozite timp de 2 ani, să se ia a 50-a parte din impozite timp de 5 ani pentru reconstruirea orașelor distruse. Proiectul este primit cu vii aplauze, apoi ședința se închide.

Generalul Mazza, comisarul extraordinar pentru Messina, a telegrafiat prim-ministrului Giolitti cu data de 7 Ianuarie n.:

Astăzi s'au mai scos zece persoane vii. În total s'au scos până în prezent 2800 de persoane vii. Ca la două mii de

cadavre au fost înmormântate cu toată precauțiunea pentru a se evita exhalățiunile miasmatiche. În zilele din urmă s'a lucrat pentru a se scoate de sub dărâmături valorile băncilor. S'au scos valorile Băncii de Italia și ale Băncii comerciale de navigațiune generală, cum și ale societății Valce. 181 de prizonieri arestați pentru crime comise înainte de starea de asediu au fost trimiși la Palermo. Poștele și telegrafele, iluminarea orașului, comunicațiunea pe calea ferată între Messina și Palermo și Neapole s'au restabilit. Personalul căilor ferate a fost trimis pe coasta Calabriei pentru a restabili calea ferată și comunicațiunea cu Neapolul. S'au început a se clădi barace. Starea trupelor este bună.

Subdirectorul consiliului sanitar telegrafiază din Messina, că a trecut prin toate localitățile din țărmurile Calabriei spre a se asigura că lucrările de salvare și serviciile de ajutor se face în mod regulat. Acolo și în împrejurimile Messinei starea sanitară e relativ satisfăcătoare.

Din Roma se anunță, că afară de cele 200.000 de lire date până acum pentru victimele din Sicilia și Calabria, regele Victor Emanuel a dăruit pentru acelaș scop un milion împărțit astfel: 500.000 de lire la Crucea-Roșie și 500.000 la comitetul național de ajutor.

Correspondentul special al ziarului »Newyork Herald« publică următoarea statistică: Morți în Messina 108.000, în Reggio 31.000, în Palira 4.500, în Mileto 2.300, în Bagnora 800, St. Giovanni 3.700, în Pelaro 2.300, în Scylla 2.800, la olaltă 156.000. La aceasta sumă se mai adaugă morții din localitățile mai mici. Suma totală a morților este 160.000.

Concertul violonistului

Socrat Barozzi.

București, 24 Dec. v.

Aseară a avut loc în cupola Athenului concertul violonistului Barozzi sub înaltul patronaj al M. S. Regina, mecenata artiștilor. Publicul azistent e format în mare parte din elita capitalei, din care tinarul artist face parte. Lumea muzicală constată cu plăcere progresele realizate de violonist, care se pare că depune o muncă stăruitoare în dezvoltarea aptitudinilor sale destul de bine pronunțate.

Cred că e interesant a aminti că legile atavismului joacă un rol principal în temperamentul său de artist. În adevăr junele Barozzi este nepotul vestitei pianiste Barozzi, fostă profesoară la Conservatorul din Iași și numără în familie numeroși amatori cu frumoase calități.

Concertul său începe cu celebra cap' d'operă beethoveniană: Concertul în Re. Acest concert fu executat cu o înaltă artă de decanul violoniștilor români, George Enescu, în anul trecut. Dacă junele Barozzi n'a putut să-i dea executării o notă personală, a fost totuși foarte corect. Multă exactitate mai ales în cadența destul de grea.

A executat apoi al 8-lea Dans spaniol de Pablo de Sarasate. Am admirat pasiunea ce a depus-o în interpretarea capriciosului dans. Aplauze furtunoase au răsplătit și rechemat de mai multe ori la rampă pe violonist, care fu nevoit să execute ceva afară din program. Și-a ales *Abend-Lied*, de Schumann. Piesa e foarte scurtă, dar puterea genială a lui Schumann e atât de mare, încât într'un cerc restrâns de mijloace puterea de emoțiune e pătrunzătoare. Ca și în »Träumerei« în câteva măsuri părintele »lied«-ului german, prin o irezistibilă intensitate de lirism, pare că povestește confidentele sale, tinerețea-i plină de ideal. Interpretarea lui Barozzi fu destul de expresivă, dar cam banală. Pare că ne-am obicinuit, când ascultăm lied-urile lui Schumann, o notă personală în interpretare. Dar violonistul e încă adolescent.

Apoi a executat »Ave Maria« de Wilhelmy. Piesa nu e de o originalitate mai marcantă, și e mult inferioară al celui Schubert și Gounod, execuție destul de frumoasă.

Ceea ce însă a constituit un adevărat succes pentru violonistul de aseară, a fost vicia interpretare a »Polonezei« de Wieniawsky.

Se pare că genul »Poloneza« aparține compositorilor slavi. Căci cel ce a ridicat-o la înălțimea unui gen de concert fu celebrul și cel mai delicat poet ce a existat vre-odată în muzică, Frederic

Chopin. — D. Barozzi ne-a prezentat o loneză în toată splendoarea ei, plină avânt și de măreție epică. — Poate însuși Wieniawski, diuosul violonist al părătesei Ecaterina a Rusiei ar fi fost mulțumit de felul priceput al interpretării.

Am fi dorit însă să avem pe program mai multe piese din Wieniawski, că se pare ca violonistul Barozzi e pătruns de felul concepției compozitorului rus. A mai executat și dificilul concert în minor al lui Max Bruch. Mai puțin reușit ca Poloneza, totuși destul de bine ca lărorit și expresiune însă părea puțin obșit căci siguranța arcușului căzuse simțitor, iar Bruch pretinde în concertul său pe lângă multă pasiune, o tehnică impecabilă și o desăvârșită siguranță a arcușului.

În teză generală, concertul a fost bine reușit. — De anul trecut când am avut plăcerea de a auzi pe junele Barozzi la festivalul Ligei, a progresat în mod mitor. Se pare că muncește mult și faptă acesta îl onorează, știut fiind că toate celebritățile au muncit mult și sistemat în îndelungați. Lumea muzicală îl felicită pentru succesele realizate și îi urează spre la muncă stăruitoare »improbis labor«, pentru a arăta în curând occidentului un luceațar pe orizontul artei universale și aruncă raze puternice din Văile Carpaților, leagănul atâtor artiști! M. S. Regina deși a patronat totuși n'a participat dat fiind fericitul eveniment al nașterii principesei Ileana.

Strajan.

La cestiunea congruei.

Dela îmbinarea Târnavei cu Mureșul.

Ianuarie n. 1908.

Onorată Redacțiune! În nr. 279 și 31 Decembrie 1908, sub titlul »Un glas dureros« a apărut în »Gazeta« articolul scris de »Tehan«, în care acest frădețușor exprimă indignarea sa asupra lui A. P. care contemplează ministrul Apărării să prinde în mreaja sa preoțimea românească cu congrua.

O descriere mai clară a intențiilor negre a ministrului și, în acelaș timp, în consonanță cu titlul pus în fruntea articolului, nici că se poate.

Și cum nu va fi cuprins de durerea care preot, când vede, ce i-se pregătește prin simbria ademenitoare, ce i-se pune în prospect de ministru cu atâta perversitate. Acesta s'a îngrijit, ca proiectul său să aibă destule ușite, cari să-i dea mână liberă și la congruarea preoților celor care nu întrucesc condițiunile legii, în schimbul feluritelor servicii ce le-ar cere. După altă parte s'a îngrijit și de aceea, ca să poată scurta și pe aceia, cărora le-ar convinge congrua deplină, prin datorințele ce li-le impune mai ales ca conducători ai școalelor, în înțelesul noilor legi școlare cari sunt de așa natură, încât rar va fi preotul, care să nu poată fi excepțiune din cauza neîmplinirii acelor legi, amănunțat dorinții ministrului.

Ce să zic apoi de ținuta corectă preotului, ca Român cum se cade.

Fratele »Tehan« zice în articolul său că se poate da cu socoteala că abia 1/10 întreaga preoțime greco-catolică se bucura de congrua deplină.

Eu însă zic, că e superflu ori-cum să se vorbească de congrua preoților, că ar putea beneficia de congrua într'un Nici o combinație nu poate susta, pentru că nici un preot nu poate fi sigur de o câștigire congruală, cât timp corăspund chemării sale de preot și Român de rând. Și preoțimea întreagă numai așa mi se închipui. Simbriași plătiți nu va afla ministrul între preoți, pentru că nu se poate presupune atâta uitare de sine la un preot, ca în schimbul unei sume, de care și altcui n'a dispus în trecut, el să se pună în conflict cu canoanele bisericești sale și cu superioritatea bisericească, căreia i-a jurat credință și alipire și dela care depinde existența sa ca preot.

Cui are de gând dară ministrul să împartă congrua sa, pe care cu o mână se pare a-o întinde preoților români, iar cu cealaltă li-o detrage?

După toată probabilitatea, acest dar dănaic al său va rămânea o cassă de dispozițiune pentru creaturile pentru cari poate a-și fi fost merit dela zămislirea lor, dar de cari între preoți, nu vor fi și țărărească Dumnezeu, nici să nu fie!

Așa stând lucrul, cu tot dreptul se întreabă fratele »Tehan«, că ce e de făcut față de nedreptatea și batjocura ce ni se pregătește? Simplu și frumuseț să rezolvăm.

În la toată congrua zice acest frațe. Așa va nice, cred eu, fle-care preot pentru-că în vederea celor atinse, congrua, așa precum ni-o prezintă ministrul Apponyi, nu poate fi menită pentru preoțimea română.

Și preoțimea noastră nu o poate primi nici din considerațiuni de ordin mai înalt.

Noi Românii avem instituțiunile noastre culturale, avem școale medii bune, în cari tinerii noștri li se dă o creștere în cele mai curate sentimente reclamate de cultura religioasă-morală.

Prin acceptarea congruei în forma propusă, tinerii s'ar instrui de școalele noastre pe motiv, că neputându-și însuși limba maghiară în măsură mai mare decât ori care limbă învățată în școală, n'ar putea să se dedice carierei preoțești, la care reflectează cei mai mulți, fără a fi preferați la dotațiunile congruale, de care s'ar bucura colegii lor cunosători de limba maghiară.

Astfel de o parte ni s'ar despopula școlile, de alta tinerii s'ar crește în spirit străin de religiuinea și limba noastră, poate chiar în școli fără credință, într-o direcțiune cu totul opusă moralei creștine spre cea mai mare daună a neamului și a bisericelii noastre, care ar fi silită, în cele din urmă, să-și recruteze fitorii preoți din elemente ieșite din astfel de școale.

Unde rămâne apoi nemulțămirea la care s'ar da naștere, discordia și invidia ce s'ar isca în sânul preoților neștiutori de limba maghiară față de colegii lor, cari o posed, prin acceptarea congruei ce ni se oferă.

Singura soluțiune ce se poate da chestiunii e deci renunțarea la congrua lui Apponyi.

Motivarea invocată de fratele Tehan pentru îndreptățirea părerii sale, că preoțimea din lipsa unirei, a însuflețirii și mai ales din cauza luxului, nu s'ar putea determina la renunțare, este un cuvânt greu în adresa preoțimei, care în momentele mai grave totdeauna a dovedit solidaritate și însuflețire cu cari a impus și străinilor, afară de aceea preoțimea azi este cu mult mai conștie de sine, decât să nu fie pătrunsă de convingerea, că demnitatea ofiului preoțesc trebuie să fie mai presus ca toate și aceasta ar fi aduce jignită prin acceptarea unei congrue legate de condițiuni atât de umilitoare pentru purtătorii aceluia ofiului.

Congrua cinstită așteptăm, iară dacă asta nu ni se poate da, atunci țină-și ministrul Apponyi congrua sa cu care vrea să ne batjocurească, iară noi să rămânem pe lângă beneficiile noastre modeste din trecut, stăpâni peste noi, lucrând și ostentând cu fruntea ridicată, — fără a ne umili și căcutii nimănui, — pentru biserică în serviciul căreia stăm și pentru poporul încredințat spre păstoria conștiințioasă și vrednică de înaltașii noștri.

G. P.

STIRILE ZILEI.

— 29 Decembrie v.

În loc de felicitări de anul nou au mai contribuit: a) pentru masa studenților români din Brașov: D-nii G. Borzea 4 cor., Ioan Aron 2 cor., G. Dima 3 cor., Petru Popovici 10 cor.; — b) pentru fondul școlărilor săraci și bolnavi: D-l Dr. Nic. Mănoiu avocat și soția 50 cor.

Alte contribuiri la masa studenților: pe lista de colecți a lui G. Popica, stud. de cl. III comere. dela mai mulți d-ni din Brașov cor. 2075; d-l Dr. Ioan Popescu, avocat Sas-Roghin, 40 cor. pentru pomonirea de vezi a fratelui său Dr. Emilian Popescu și a fiului său Zeno G. Popescu; dela d-l I. C. Panțu prof. Loco 20 cor.

Primească generoșii donatori sincerilor noastre mulțămite. — Direcțiunea școalelor medii gr. or. rom. din Brașov.

Nașterea unei noi principese. În ziua sărbătorilor Crăciunului A. S. R. principesa Maria a României a dat naștere unei fetițe, care a primit numele Leana. Declarațiunea legală a nașterii noii principese a fost făcută de A. S. R. Prințepole Ferdinand, care a semnat actul. Factorii au fost d-nii miniștri Ștefan, Cosminescu și I. C. Brătianu. Starea principeselor-mame și a principeselor Leana e foarte bună. Fericitul eveniment din sânul familiei princelare române a produs mare bucurie în toate straturile societății române.

Societatea academică social-literară „România Jună” din Viena invită la ser-

barea anului nou împreună cu dans. ce va avea loc Mercuri în 31 Dec. 1908 st. v. în Kursalon (I Stadtpark).

Muzeul Asociațiunii. Și-au mai răscumpărat felicitările de Anul nou în scopul Muzeului Asociațiunii următorii domni, cărora le exprimăm mulțămite comitetului central: Alexandru Mocsonyi, Birchiș 20 cor., George Vlassa, preot militar, Lőcse, Dr. Ștefan Morariu, avocat, Cluj, Dr. Dionisie Roman, avocat, Mediaș câte 10 cor., Ioanichie Neagoe, preot, dir. de bancă, Roman-Petre 8 cor., D-șoara Teonia Borca, Roman-Petre, Dr. Basiliu Pop de Harșian, avocat, Sibiu, Dr. Cornel Russu, avocat, Gherla câte 5 cor., Axente Moșoiu, notar cerc., Bran 4 cor., Dumitru Florian, căpitan, Trebinje, Dr. Ambrosiu Chețianu, prof., Blaj, Simion Stoica, medic, Abrud, George Borzea, preot Covaș câte 3 cor., Petru Stoica, dir. de bancă, Cornel Mircea, Traian I. Marcu, Romul Popp, Petru Negru, C. Țarină, T. Doșlea, Trifon Miclea, protopop, Ioan Gașpar, Alex. Andreiu, Dr. Victor Mihălașiu toți din Satu-nou câte 1 cor., P. Răducan, Satu-nou 50 bani. Suma cor. 10050 Lista precedentă cor. 195. Total cor. 29550. Sibiu, în 10 Ianuarie 1909. *Prezidiul Asociațiunii.*

Școala pentru economia de casă (școala de menaj), susținută de »Reuniunea femeilor române din Sibiu«, deschide la 15 Ianuarie n. un curs de bucătărie fină. Cursul va dura dela 15 Ianuarie până la 15 Aprilie. Taxa lunară a acestui curs e de 80 cor. Evele primesc locuința și întreagă întreținerea în internatul școlii. Informațiuni se pot primi dela comitetul reuniunii. În timpul acestui curs școala primește și execută comande pe lângă prețuri convenabile.

Vulcanul Etna în acțiune. Directorul observatorului de pe vulcanul Etna a constat lângă Messina mari crepături pe munții, care sunt paraleli cu țărmlul strămoșului. S'a mai simțit aci o nouă zguduitură.

Clima în Turcia. Până acum s'au constatat cinci cazuri de ciumă la plămâni în spitalele franceze de la Beyrouth; dar de atunci nici un alt caz n'a mai fost semnalat. La Djeddoh s'a mai produs un caz nou.

Part de milioane pe stradă. Din Paris se ducea ca un transport de două milioane de valori precum și mai multe zeci de mii de franci în aur, destinate diferitelor bănci austriace, elvețiene și germane, de către agenții de schimb din Paris, au dispărut cu sacul cu tot, în care erau sigilate. Se speră că valorile vor fi totuși regăsite cu timp, deoarece numerele lor se cunosc și s'a făcut propriere pe ele.

Un nou mijloc de comunicare telefonică. Direcțiunea generală a poștelor și telegrafelor din Paris, a luat zilele acestea o hotărâre, care va stârni cele mai mari nemulțămiri. Se știe că în birourile palatului telefoanelor funcționează mai bine de 1200 de domnișoare, care au însărcinarea să dea abonaților comunicațiunea cu alte persoane din oraș. Abonații însă pe care cea mai mică întârziere li supără, sunt întotdeauna supărați pe funcționarele dela telefoane, acuzându-le și făcând de multe ori chiar plângeri, contra neglijenței acestora. Lucrul acesta nu este de loc extraordinar dacă se ține seamă că abonații sunt totdeauna grăbiți; și că pretind să fie cât mai repede serviți în schimbul banilor pe care li dau. Se întâmplă însă că liniile cerute sunt ocupate și funcționarele neputând da la timp comunicațiunea, stărnesc nemulțămirea abonaților grăbiți. Direcțiunea poștelor și telefoanelor pentru a sfârși odată cu reclamațiile care curg pe fiecare zi, a hotărât să se adoapte pentru serviciul telefonic un aparat cât se poate de ingenios. Prin ajutorul aparatului acesta, persoanele pot să se pue singure în comunicațiunea cu acei cu care doresc să vorbească. În caz când linia este ocupată, abonatul poate vedea singur aceasta, urmând să încerce mai târziu.

Se caută un conceptist cu praxă, care poate intra momentan în cancelaria d-lui Dr. Lucian Borcia avocat în Sibiu.

Programul festivalului jubilar aranjat de *Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov-Săcele*, *Miercuri în 31 Decembrie v. 1908*, la 8 oare seara în localitățile Redutei orașenești.

1. Muzica militară.
2. Declamațiune, d-șoara Lucia Bogdan

3. Carl Loewe: »Printul Eugen viteazul« baladă trad. de d-na Maria Baiulescu, voce de bariton cu acompaniamet de piano, d-l Ionel Crișianu.

4. Schubert F.: Quintett cu acompaniamet de piano (Forellen Quintet) Op. 114. A-dur executat de d-nii Honigberger (piano), Linz (violină), Zeidner, (violă) Dr. Lemény (cello), Speil (contrabas).

5. a) Allegro vivace.

b) Tema con variazioni.

c) Finale. Allegro giusto.

5. a) Wagner: Tannhäuser.

b) Thomas: Mignon Arie.

c) G. Dima: Mândruliță de demult, executate de d-șoara *Mizzi Baiulescu*.

6. Declamațiune, d-l Dr. Emil Dan.

7. G. Dima: »Ștefan Vodă și codrul«, baladă de V. Alexandri, voce de bariton cu acompaniamet de piano, d-nul Ionel Crișianu.

8. Două tablouri: a) Un ospăț roman. b) Supunerea Romei la contribuțiune.

Acompaniamet la piano d-l Honigberger, tablourile d-l Bu'hard.

Bilete se află de vânzare la librăriile Ciurcu și Mureșianu.

NEGROLOG. În 2 Ianuarie st. n. 1909 a încetat din viață Ioan Grama, notar cercual penzionat în Șerbeni, în anul al 59-lea al vieții și a 37-lea al fericitei sale căsătorii. În mormântarea a avut loc în 4 Ianuarie a. c. a. m. 11 oare în cimiteriul de lângă biserica gr. cat. din Șerbeni.

A încetat din viață Zoe S. V. Ramonțian, elevă de cl. III civilă și-a dat nevinovatul său suflet în mâinile Creatorului în 5 Ianuarie st. n. 1909 la 2 oare p. m. în anul al 15 al etății. Rămășițele pământești s'au așezat spre veșnică odihnă Joi în 7 Ianuarie st. n. prima zi de Crăciun, la 2 oare p. m. în cimiteriul gr. cat. din Mărgău.

Odihnească în pace!

Petreceri.

Tinerimea română din *Hălchiu* invită la producțiunea muzicală-teatrală ce se va ținea în seara de anul nou (Joi 1/14 Ianuarie) în sala școlii române. Venitul curat este destinat pentru sporirea fondului bibliotecii. La linia programului muzical-declamațoric se va juca și piesa teatrală a d-lui G. Stoica »O ședință comunală« comedie în 2 acte. Inceputul la 7^{1/2} oare seara.

Tinerimea română din *Rodbav* aranjază în sara anului nou (Joi 1/14 Ianuarie) o producțiune declamațorică-teatrală în sala cea mare comunală. Venitul curat este destinat pentru înființarea unei bibliotecii. Inceputul la 7 oare seara.

Inteligența română din *Viștea inferioară* invită la producțiunea teatrală ce se va aranja în sara anului nou în restaurantul »Șandru«. Venitul curat este destinat pentru sporirea bibliotecii populare. Se vor juca piesele teatrale: »Nicolae Vulpea« piesă din popor în 4 acte de R. Muntean și »Achim Filăru« monolog comic de Aurel P. Bănuțiu. Se va declama apoi anecdota lui Speranță: »Pielea nevestei«.

Reuniunea sodalilor Români din *Cluj* aranjază în presara anului nou o serată cu un bogat program în sala cea mare de joc a hotelului Biasini.

Bibliografie.

St. O. Iosif. »Zorile« Dramă istorică în două acte și în versuri. Prețul 1 cor. (10 b. porto).

P. Ispirescu »Povestirile unchișului sf. toș. I cor. 50. (10 b. Porto).

Vasile Alexandri. Ediția II din opere complete. Teatru I.

De cuprinsul următor:

»Soldan Viteazul«, »Mama Anghelușă«, »Herșcu Boccegiul«, »Clevetici«, »Sandu Napoliă«, »Surgul«, »Ion Păpușariul«, »Cucoana Chirița«, »Barbu Lăntaru«, »Paraponisita«, »Kera Nastasia«, »Haimana«, »Gură-Cască«, »Tan Covrigariul«, »Vivandiera«, »Păcală și Tândală«, »Scara măței«, »Craiu nou«, »Harță Răzășu«, »Bamășagul«, »Peștera din casă«, »Nunta țărănească«, »Chirița la Iași«, »Chirița în Provincie«.

Prețul 1 cor. 50 b. (20 bani porto)

ULTIME ȘTIRI.

București, 11 Ian. La alegerea de balotaj ce s'a făcut eri aici pentru complectarea celor trei locuri vacante de deputați dela colegiul II de Ilfov au reușit aleși candidații conservatori-democrați Nicolae Fleva 1318 v., Barbu Păltineanu 1169 voturi și Ioan Th. Florescu 1136 voturi. Candidații democrați au intrunit 692 voturi mai multe decât conservatorii junimiști și 466 mai multe decât liberalii.

Plocești, 11 Ianuarie. La alegerea de eri pentru scaunul vacant de senator dela colegiul II s'a declarat balotagiu între candidatul liberal I. Demetrescu Agraru (190 v.) și candidatul conservator democrat Cristu Negoescu (171 v.)

Messina, 11 Ianuar. Eri s'a făcut o descoperire uimitoare: sub dărâmurile unei case s'a găsit măcelarul Bensaja, în vârsta de 43 de ani, care a trăit fără hrană sub ruinele casei sale, și a asistat la agonia celor patru copii și a nevastei lui.

Roma, 11 Ian. Generalul Mazza a telegrafiat primului ministru Giolitti că la Messina au fost arestați 7 pun-gași cari jefuiau cadavrele. Se lucrează în continuu la Messina la aprovizionarea localităților distruse. Starea sanitară este satisfăcătoare.

Neapol, 11 Ian. Cuirasatul american »Connecticut« a sosit în Neapole. Se mai așteaptă cuirasatele »Kansas« »Minnesota« care se vor duce la Messina.

Diverse.

Capul regelui Sigismund. Mulți nobili, cari nu puteau să suferă pe regele Sigismund al Poloniei, organizară un complot strașnic asupra sa. Unul, din partizanii complotului, un mare bogătaş, merse până acolo, că puse preț pe capul regelui.

— Dau 100.000 de ruble, zicea acest nobil, aceluia care îmi va aduce capul lui Sigismund, care azi ne e rege nouă!

Regele informat despre acest complot, trimise nobilului bogătaş următoarea scrisoare:

»Mă simt foarte fericit că mi-ați prețuit capul cu frumoasa sumă de 100.000 ruble, și vă mulțumesc din inimă. Cât privește, pentru capul vostru să mă fertați, dar nu-l pot prețui cu nimic, nici cu o pușcă măcar«.

Sigismund, rege!

De ale lui Beethoven. Celebrul maestru compozitor de muzică obicinuit să mănânce la virtul »La Lebăda« în țăr-gul grânelor din Viena. Într-o zi, contrar obiceiului, fără a saluta pe nimeni, se așeză la o masă. Era pe la 3 după amiază. Birtașul care-i cunoștea obiceiurile, îi aduse o sticlă de bere, toc și cerneală.

Beethoven scoase din buzunar o hârtie de note și sprijinindu-și capul de mâna dreaptă, rămase în poziția asta până la șeșe, scriind din când în când câte ceva. Deodată se ridică în picioare exclamând.

— Băte, ce-am mâncat?

— Dar n'ați mâncat nimic?

— Zău? Cu atât mai bine?...

Șiși luă pălăria și plecă.

Domnii abonați ai fôiei noastre, cari nu și-au reînnoit încă abonamentul sunt rugați a-l reînnoii cât mai curând ca să nu li-se întrerupă regulata espedare a dia-rului.

Administrațiunea
»Gazetei Transilvaniei«.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu

Redactor responsabil: Victor Branicea.

„Călinarul Plugarului“.

A apărut în editura tipografiei A. Mureșianu din Brașov „Călinarul Plugarului“ pe 1909.

Cu aparițiunea lui pe 1909 „Călinarul Plugarului“ intră în al 17-lea an al existenței sale.

Convins fiind că cetitorii acestui călinar îi vor face și de rândul acesta o bună și caldă primire, invităm pe toți dela țaran până la frunții dela oraș, cu frățească dragoste să-l cumpere, să-l citească și să-l răspândească, ca pe un călinar de care nimănui până acuma încă nu i-a părut rău că a dat pentru el puțini bani ce costă.

În partea întâia a „Călinarului Plugarului“, aducem datele calendaristice în toată estensiunea, după cari urmează îndrumările necesare, privitoare la poșta, telegraf, la taxele pentru timbre, competiție etc. Urmează apoi tabela târgurilor din Ardeal, Bănat și țara ungurească după datele oficiale ale ministerului ung. de comerț. Târgurile sunt indicate atât după alfabet, cât și după lunile anului.

Partea economică conține următoarele: Așternutul vitelor, Ingrășatul vitelor, (I. Georgescu). Să ținem o săptămână anumită la nutrirea vitelor. (A. Nistor). O prelegere populară despre așezarea și pregătirea semintei, de A. Bolder. Animale folositoare și stricătoare pământului și grădinarului, (I. Georgescu). Economia și seceta, (I. Georgescu). Povete.

Partea literară are următoarele articole: Baronul lui Toma Voltore (de I. Rodina). Florile dalbe, (colnă, de V. Alexandri). Sărbători veselă, (de Th. Popovici-Grivița). Jubileul „Gazetei Transilvaniei“. Poesii populare. (Constantin Mauc, învăt.). Anecdote și glume: Pan' mi-a esit pârul prin căciolă... Dada toși a morit... De-ahala... Luați-i dacă-i al vostru... Ce a mis David?... Mai mare decât mine nimeni nu-i pe lume. E butrin seracul. Năduful cel mare și răzbunarea femeii. Mătu-a dela stână. Multe și de toate. Sfaturi de ale bucătăriei pentru femeile economice.

Printre articolele de mai sus sunt mai multe ilustrații reprezentând pe neuitații Metropolit Iosif Sterea Șulutru și Andreiu br. de Șazuna, pe Simeon Băr-

nuțiu și Avram Iancu. „Gazeta de Transilvania“ (apărută în anul 1838) și pe directorii ei dela înființarea ei până în ziua de azi etc.

Călinarul Plugarului costă 40 bani (fleri) exemplarul plus porto postal de 10 bani.

Brassó Vármegye alispánja.

Sz. 1329/1908.

HIRDETMEY.

A felvidéki járási fõszolgabirõi hivatalnak Brassó városban leendõ elhelyezése celyából felhivom azon háztulajdonosokat, a kik ezen hivatal elhelyezésére szükségelt megfelelő 4 avagy 5 lakrészbõl és egy elõszobából álló lakást egy avagy több évre bérbe adni hajlandók, miszerint ajánlatukat akár szóval akár írásban 1909. évi január hó 31-ig nálam nyujtsák be.

Brassó, 1908. december hó 28-án.

Jekelius Ágost,
alispán

449,2-3.

Doi birtași

Se caută unul pentru Restaurantul nou zidit în Cobalm, proprietatea „ECONOMIEI“, institut de credit și economii cu localități frumoase 2 camere de pasageri, ghețariu, curte mare cu grajduri și șoprcane, grădină frumoasă cu popicarie, credenz de vară, per 1 Februarie 1909, și altul per 1 Aprilie 1909, eventual și mai înainte pentru primirea birtului comunal „La coroașă“ în Cobalm. Se cere ca birtași să fie inteligenți, să poată depune o cauciune și să conducă o bucătărie bună.

Berăria din Feldioara:
FRANZ TICHY.

Dă informații și D-l MICHAEL ROTH, în Cobalm.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Oct. st. n. 1908 și până în 1 Maiu st. n. 1909.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ora 5:46 min. dimîn.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ora 2:45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la ora 7:30 min. sêra.
- IV. Tr. accel. p. A ad la orele 10:26 m. sêra.
- V. Tr. accel. p. Arad la orele 6:05 min. dim.

Dela Brașov la București:

- I. Trenul de persoane la ora 8:20 m. dim.
- II. Trenul mixt la orele 12:00 m. p. m.
- III. Trenul accel. la ora 2:19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
- IV. Tren mixt la orele 7:47 sêra.*
* (care circula numai la Predeal).
- V. Tren accel. la orele 4:59 min. dimîn.*
* (până la 15 Noemvrie)

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu Bereczk și Ciuc-Ghimes:

- I. Trenul de pers. la ora 5:15 min. dim.*
- II. Trenul mixt la ora 8:41 min. a. m.*
- III. Trenul de pers. la ora 3:05 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
- IV. Tren de pers. la orele 7:00 m. sêra.*
* (au legătură numai la Szepszi-Szt.-György)

Dela Brașov la Zernesci (gara Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la ora 8:40 min a. m.
- II. Trenul mixt la ora 4:16 min. p. m.
- III. Tren mixt la ora 9:40 sêra.

Dela gara Bartolomeiu la Făgăraș:

- I. Tren de pers. la ora 4:37 m. n. dimîn.
- II. Tren la ora 7:7 minute dimîn-ța.*
- III. Tren la ora 1:09 minute p. m. (are legătură până la Nagyszeben sos 8:59 seara).
- IV. Tren la ora 3:27 minute p. m.*
- V. Tren la ora 5:17 minute p. m.
* (până la Feketehalom.)

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Tren acc. p. Arad la orele 4:52 m. dim.
- II. Trenul de persoane la ora 7:12 dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la ora 6:2:09 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la ora 8:50 min. sêra.
- V. Trenul accel. la ora 10:00 seara.

Dela București la Brașov:

- I. Tren. de pers. la ora 7:28 min. dimîn. (numai dela Predeal).
- II. Trenul accel. la ora 2:18 min. p. m. (are legătură cu Sibiu și Cluj).
- III. Trenul pers. la ora 4:55 m. p. m.
- IV. Trenul mixt. la ora 9:18 min. sêra.
- V. Trenul accel. la ora 10:14 min. seara.*
* (până la 15 Noemvrie).

Dela Bereczk-Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov:

- I. Trenul de persoane la ora 8:16 m. dim.* (are legătură cu Ciuc-Szereda).
- II. Trenul de pers. la ora 1:59 m. p. m.*
- III. Trenul mixt. la ora 6:33 m. sêra.*
- IV. Tren mixt. la orele 10:08 m. sêra.
* (au legătură cu Ciuc-Gyimes).

Dela Zernesci la Brașov (gar. Bartolomeiu.)

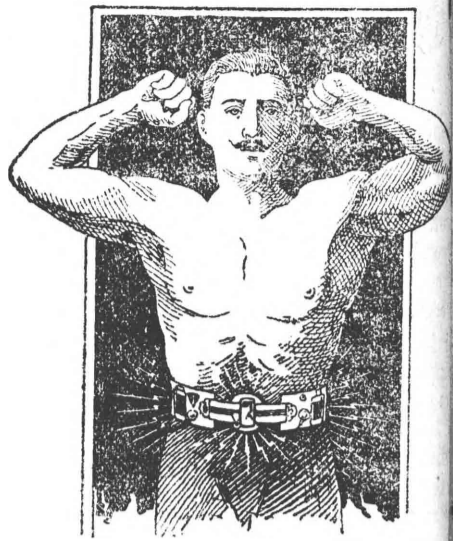
- I. Trenul mixt la ora 7:12 min. dim.
- II. Trenul mixt la ora 1:39 min. p. m.
- III. Tren mixt la ora 7:07 sêra.

Dela Făgăraș la gara Bartolomeiu:

- I. Tren la ora 6:41 min dimineața.
- II. Tren la ora 9:38 min. a. m.*
- III. Tren la ora 11:53 min. s. m.
- IV. Tren la ora 6:28 minute p. m.*
- V. Tren la ora 9:41 minute seara.
* (dela Feketehalom.)

VICTORIA ȘTIINȚEI.

Eu cu un picior în mormânt omul care fiind bolnav nu-și găsește leacul. Omul modern are morburii complicate, ascunse, ee provin din neregularitățile sistemului nervos nepătruns. Pentru aceste boale știința modernă med cală știe leac nou, sigur, — puterea electrică, care introdusă în sistemul bolnavilor, face minuni! Dar tot cu așa succes să folosește electricitatea contra reumei, neurasteniei, nesomnului, lipsei de apetit, slăbirii etc. Celsa-ce are, dară, ori-ce fel de morb de nervi, sau din boalele amintite pe care-va, după cetirea acestui anunț să grăbească a-și procura cartea „INSTRUCȚIUNEA DESPRE VINDECAREA ELECTRICĂ“, — carte ce se află deosebita pentru bărbați și deosebită pentru femei, și se trimite în cuvertă închisă ori-cui, de cătră:

Institutul de ordin. medical „ELECTRO-VITALIZER“
Budapesta, IV. Károly-körút 2 felem. 52.

Scrisoare de recunoștință.

Francisc Juhász, Dunaharaszti-A'ag, Nádormajor.

Cu bucurie îmi fac juroscut, că din 3 Maiu femeia mea folosește după instrucțiune instrumentul „Electro-Vitalizer“, care funcționează admirabil. Femeia nu mai simte dureri nu mai are simțul spaimii, cum avea înainte de aceea. Mulțumită lui Dumnezeu, că mi-a dat gândul să cumpăr acest instrument, că de atunci poate și eu muriam, n'as mai fi putut vedea suferința ce o chinuia pe femeia mea. Acum a trecut peste tot răul și cu bucurie spun celor ce o întreabă, că „Electro Vitalizer“-ul a vindecat-o. Primește Domnule Doctor mulțumita mea recunoșcătoare.

Coopon pentru o carte de cinste:

Institutului de ord. med. „ELECTRO-VITALIZER“

Budapesta, IV. Károly-körút 2 felem. 52. Rog-mi trimite gratis și franco, în cuvertă închisă op 1: „SISTEMUL de VINDECARE ELECTRICĂ MODERN“

pentru { bărbați
femei

Numele:

Comuna și poșta ultimă

Tae și lipește pe o corespondență.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Târgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădit cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a putea executa ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR ARGINT ȘI COLORI

CĂRȚI DE ȘTIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru toată speciile de servicii.

BILANTURI.

Compturi, Adrese,
Circulari, Scrisori.

Cuverti, în toată mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE ÎNCORPORARE

Comandele eventuale se primesc în biroul tipografiei, Brașov Târgul Inului Nr. 30, în etichetă, înderept în curte. — Prețurile moderate. Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul 10 se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe strada lui Rudolf și la Eremias Nepoșu.

În decursul facerei Inventarului se vor vinde în luna lui Ianuarie:

Stofe de rochii, Barchente, diverse albituri și bluze

cu prețuri scăzute la firma **KIRÁLY LAJOS,** Strada Vămii Nr. 19.